

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU
NE BOJTE SE ONIH
KOJI UBIJAJU TIJELO!

LIPANJ

Ned 25. **DVANAESTA NEDJELJA
KROZ GODINU**
Maksim, prosper, Salomon

Pon. 26. Ivan i Pavao, Virgilije

Uto. 27. Ćiril Aleksandrijski, Ladislav

Sri. 28. Irenej, Vilim

Čet. 29. **SVETI PETAR I PAVAO**

Pet. 30. Rimski prvomučenici, Marcijan,
Teobald

Sub. 1. Aron, Predrag, Teodorik, Oliver,
Stela

Naslovnica: Slika preuzeta s
<https://www.progressiveinvolvement.com>

mihael

17/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela
MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVII. (2023.), broj 17 (568);
dvanaesta nedjelja kroz godinu, 25. lipnja 2023.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22
712, 85 682;, e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715,
82 805;, e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Skupljač zrnja 3

SLUŽBA RIJEČI

XII. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo! 4

HOMILIJA

„Ne bojte se ljudi!“ 8

KATEHEZA

Prvi apostolat 10

PRIČA

Prva propovijed 13

SVETI PETAR I PAVAO

ČITANJA

Ti si Petar-Stijena! Tebi ću dati
ključeve kraljevstva nebeskoga. 14

HOMILIJA

Petrova i Pavlova vjera 18

KATEHEZA

Sveti Petar i papin primat 20

Propovijedanje svetoga Pavla 22

Mali vjeronaučni leksikon 25

IZ ŽIVOTA CRKVE

Svetkovina svetog Petra i Pavla 26

NAŠI POKOJNI 28

Skupljač zrnja

U Djelima apostolskim u 17. poglavlju nalazimo opis vjerojatno prvog susreta Evanđelja i grčke misli. Protagonisti su Pavao s jedne strane i epikurejski i stoički filozofi s druge. Potonji za Apostola kažu da je 'skupljač zrnja'. Očito: čovjek bez sustava. Onaj koji pabirči na njivi poslije žetve te tu i tamo pronalazi poneko zrno. Tako su komentirali njegov navještaj 'Evanđelja o Isusu i uskrsnuću'. Spomenuti drže do sustava, do cjeline, a Pavlovo su propovijedanje doživljavali kao priču bez glave i repa. Kao priču nedostojnu filozofskog sustava.

Zašto? Zašto se Evanđelje loše provelo o kolijevci antičke filozofije? U drugim mjestima gdje je propovijedao Apostol je prošao daleko bolje. Mnogi su radosno prihvaćali njegovu poruku. Mi danas, za razliku od spomenutih epikurejskih i stoičkih filozofa, držeći u rukama Apostolove spise, znamo da njegova priča nije 'bez glave i repa' jer je barem na zapadnu civilizaciju utjecala više od i jednog drugog autora kroz povijest. To njima u tek nekoliko razgovora na Areopagu nije bilo poznato.

Zašto dakle Evanđelje loše prolazi u srazu s filozofskim sustavima? Držim zato što Evanđelje prije svega nije sustav (iako nije ne-sustavno) i zato što u našu životnu priču unosi element vjere. Život je više od intelektualnih igara, od 'igre staklenim perlama'. Od zatvorenog sustava s njegovim pravilima. Svaka igra mora imati pravila, a Evanđelje onemogućava zatvaranje sustava time što u priču unosi vjeru. Vjera pak, budući da je živi Bog njezin fokus, nosi sa sobom i neizvjesnost. A to filozofi ne vole. Ne vole ni znanstvenici. Sve što ne može kontrolirati čovjek nastoji potisnuti. Čovjek želi biti gospodar. I baš tu je točka prijepora. Najstarije kršćansko ispovijedanje glas: Isus je Gospodin. A kako kaže Luka, Apostol je navješćivao Evanđelje o Isusu (Gospodinu, dakako) i uskrsnuće. Filozofski sustavi uglavnom operiraju sa zemaljskim datostima gdje je smrt konačno odredište. A Evanđelje se baš vjerom u uskrsnuće razlikuje od svih. Time probija zatvorenost sustava. Otvara mogućnost života.

Nisu epikurejski i stoički filozofi bili pametniji od Pavla već su iskazali nespremnost na iznenađenje. Na otvoreni sustav. Svaki je sustav zapravo manifestacija straha (ne nužno onog straha koji paralizira). Kula u koju se sklanjamo od neizvjesnosti. Ne volimo iznenađenja jer ona donose nesigurnost, osjećaj da ne kontroliramo stvari.

Vjera otvara vrata Božjem djelovanju u čovjekovu životu. To pak djelovanje zna biti i te kako iznenađujuće. Učitelj reče da je 'svaki koji je rođen od Duha poput vjetra - ne znaš ni odakle dolazi ni kamo ide.' Takav je bio on. Čovjek sustava ima osjećaj da kontrolira život. Čovjek vjere se dragovoljno daje u ruke onoga koga naziva svojim Gospodinom - Iznenaditeljem.

Prvo čitanje: Jr 20, 10-13

On izbavi dušu sirote iz ruku zlikovaca.

Čitanje Knjige proroka Jeremije

Reče Jeremija:
 Čuh klevete mnogih:
 „Užas odasvud!
 Prijavite! Mi ćemo ga prijaviti.“
 Svi koji mi bijahu prijatelji
 čekahu moj pad.
 „Možda ga zavedemo,
 pa ćemo njim ovladati
 i njemu se osvetiti!“
 Sa mnom je Gospodin kao snažan junak!
 Zato će progonitelji moji posrnuti
 i neće nadvladati,
 postidjet će se veoma jer neće uspjeti,
 vječna se sramota neće zaboraviti.

Gospodine nad vojskama,
 koji proničeš pravednika
 i vidiš mu bubrege i srce,
 daj da vidim kako im se osvećuješ,
 jer tebi povjerih parnicu svoju.
 Pjevajte Gospodinu,
 hvalite Gospodina
 jer on izbavi dušu sirote
 iz ruku zlikovaca.

Riječ Gospodnja.

U dijelu koji prethodi našem odlomku pretpostavljeno je Jeremijino bezuspješno propovijedanje. Nastupio je oko 625. pr. Kr. među ostacima sjevernih plemena koje je zvao na obraćenje da bi Bog potomke deportiranih iz Asirije vratio u zemlju djedova. Godine 605, kad je Nabukodonozor kod Karkemiša porazio asirsku i egipatsku armiju, nadvila se nova opasnost nad malo judejsko kraljevstvo s Jeruzalemom kao glavnim gradom. Po Božjem nadahnuću Jeremija je preselio u Jeruzalem te počeo poglavariti i narod zvati na obraćenje da Bog ne pripusti "opasnost sa sjevera" na svoj grad i narod. Kralj, hramsko osoblje i stanovnici Jeruzalema živjeli su iluziji o nerazorivosti hrama. Sjećajući se da je asirska vojska 700. pr. Kr. pod Senaheribom uzalud opsjedala Jeruzalem (zbog bolesti vojnika naglo se povukla), vjerovali su da je Božji grad neosvojiv bez obzira kako žive svećenici i narod. Jeremija je kroz dvadesetak godina uporno najavljivao razornu kaznu, ako se svi ne obrate. Zato su ga silom odstranjivali iz hramskog dvorišta, predbacivali mu da je loš rodoljub i defetist te tvrdili da preko njega ne može govoriti Duh Božji.

"Užas odasvud" podrugljiva je poštapalica u koju su kritizeri saželi Jeremijine propovijedi i često je ponavljali za prorokom. "Prijavite, mi ćemo ga prijaviti" - jest prijetnja državnom silom i prorokovo iskustvo te sile (na početku glave 20. prikazano je kako je Pašhur, zapovjednik hramske straže, dao Jeremiju batinati te preko noći staviti u klade). Jeremija je bio društven čovjek, navezan na prijatelje. U trenutku krize prijatelji su ga napustili pa se žali na tu osamljenost i zlobno očekivanje bivših prijatelja da on odustane od proročke službe ili da bude državnom silom ušutkan. U r. 11 prorok vjermički ispovijeda: "Sa mnom je Gospodin kao snažan junak!" U r. 12 Jeremija dalje ispovijeda da Bog proniče pravednika, vidi mu bubrege i srce. Bubrezi su slika čovjekova moralnog djelovanja a srce slika razumskih odluka i razmišljanja. On vjeruje da ga Bog ispravno prosuđuje, dok su ljudi skloni klevetama i sumnjičenjima. Živi iz te vjere i odlučuje pouzdati se u Boga.

Otpjevni psalam: Ps 69,8-10.14.17.33-35

Po velikoj dobroti svojoj usliši me, Gospodine!

Jer zbog tebe podnesoh pogrdu
i stid mi pokri lice.
Tuđinac postadoh braći
i stranac djeci majke svoje.
Jer me izjela revnost za dom tvoj
i poruge onih koji se rugaju tebi
padoše na me.

No tebi se molim, Gospodine,
u vrijeme milosti, Bože;
po velikoj dobroti svojoj ti me usliši,
po svojoj vjernoj pomoći!
Usliši me, Gospodine,
jer je dobrostiva milost tvoja,
po velikom milosrđu obazri se na me!

Gledajte, ubogi, i radujte se,
nek vam oživi srce,
svima koji Boga tražite.
Jer siromahe Gospodin čuje,
on ne prezire sužanja svojih.
Neka ga hvale nebesa i zemlja,
mora i sve što se u njima miče .

Ovo je sigurno jedan od pjesnički najbogatijih psalma u Psaltiru. Psalam se može podijeliti u dva dijela: meditativni razgovor „s i o Bogu“, te drugi dio koji je svojevrsna pobuna u molitvenoj formi. U dijelu Psalma koji donosi današnja liturgija može se iščitati kako psalmist razmišlja o vlastitom biću koje je ograničeno, a opet tako veličanstveno stvoreno. Božanska stvarnost nije prikazana na neki filozofsko-teološki način, naglašavajući Božju svemoć, sveprisutnost i znanje, već kroz osobni odnos „ja“ malenoga čovjeka i „ti“ neusporedivog božanstva izraženo je osobno (može se reći i intimno) divljenje pobožnika prema Božjoj stvarnosti.

Drugo čitanje: Rim 5,12-15

S darom nije kao s grijehom.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo!

Kao što po jednom čovjeku uđe u svijet grijeh i po grijehu smrt, i time što svi sagriješiše, na sve ljude prijeđe smrt...

Doista, do Zakona bilo je grijeha u svijetu, ali se grijeh ne ubraja kad nema zakona. Da, ali smrt je od Adama do Mojsija doista kraljevala i nad onima koji ne sagriješiše prekršajem sličnim kao Adam, koji je pralik Onoga koji ima doći. Ali s darom nije kao s grijehom.

Jer ako su grijehom jednoga mnogi umrli, mnogo se obilatije na sve razlila milost Božja, milost darovana u jednom čovjeku, Isusu Kristu.

Riječ Gospodnja

Naš današnji odlomak donosi dio teksta o oslobođenju od grijeha i smrti. Pavao pripisuje smrt Adamu kao pročelniku ljudske zajednice u kojem su prava i šanse potomaka bili usredotočeni. On pripisuje smrt i grešnosti svih ljudi, jer iz iskustva zna da svi griješe. Tu sveopću grešnost - baštinjenu od praoca Adama ali i stečenu osobnim grijesima - zovemo istočnim ili izvornim grijehom. Pavao iznosi trostruku podjelu povijesti sa stajališta ubrojivosti pojedinačnih i zajedničkih grijeha: od Adama do Mojsija ljudi jesu griješili, ali nije postojao objavljeni Zakon pa se grijesi nisu ubrajali; od Mojsija do Mesije postojao je objavljeni Zakon pa se izvornoj grešnosti dodavala ubrojivost jer su grešnici kršili Božje odredbe; u vremenu Krista darovana je sloboda od Zakona zbog milosti Kristove.

Međutim, s darom je drukčije nego s Adamovim grijehom, jer uskrsli Krist kao glava obnovljenoga čovječanstva mnogo više utječe na povijest svijeta od Adama kao grešnog praoca svih ljudi. Ovdje je Pavlu važna ljudskost Isusova: "Ako su grijehom jednoga mnogi umrli, mnogo se obilatije na sve razlila milost Božja, milost darovana u jednom čovjeku, Isusu Kristu". Ljudski je rod više dobio u Kristu nego izgubio u Adamu. Ovdje se vidi Pavlov vjernički optimizam. Iako je u njegovo doba bilo na svijetu grijeha, nepravde, pokvarenosti i zlobe, on vjeruje da je Kristovom smrću i uskrsnućem zlo u korijenu slomljeno. Ne pada mu na pamet da svijet proglasi vladavinom Sotone.

Evandjelje: Mt 10,26-33

Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo!

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme:

Reče Isus svojim apostolima:

- Ne bojte se ljudi. Ta ništa nije skriveno što se neće otkriti ni tajno što se neće doznati.

Što vam govorim u tami, recite na svjetlu; i što na uho čujete, propovijedajte na krovovima.

Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti. Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu.

Ne prodaju li se dva vrapca za novčić?

Pa ipak ni jedan od njih ne pada na zemlju bez Oca vašega. A vama su i vlasi na glavi sve izbrojene. Ne bojte se dakle!

Vrjedniji ste nego mnogo vrabaca.

Tko god se, dakle, prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima. A tko se odreče mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima.

Riječ Gospodnja

Pišući ovaj Isusov govor misionarima u vremenu nakon Uskrsa, Matej želi pokazati kontrast između vremena Isusova povijesnog naviještanja i naviještanja misionara. Isus je djelovao u granicama vlastitog naroda, bez buke i ovacija. Njegovi misionari trebaju izići među poganske narode i s krovova naviještati ono što su od Isusa čuli u tajnosti. Isus ovdje zove na trostruku neustrašivost: u propovijedanju, suočavanju s mučeništvom i suočavanju s materijalnom oskudicom. Zatim potiče na neustrašivo svjedočenje pred ljudima.

Isus je u ovom dijelu govora na liniji starozavjetnih proroka. Stari zavjet pod strahom Jahvinim misli na vladanje usklađeno s Božjim zapovijedima. Takav strah je pobožnost kao izraz prihvaćanja ovisnosti o Bogu. Isus zove na zdravi strah pred Bogom, "koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu". Ljudi mogu nanositi zlo čovjeku u njegovoj tjelesnosti, ali duhovnu bit slobodnoga ljudskog bića ne mogu podjarmiti. Bog je gospodar čovjeka kao tjelesnog i duhovnog, slobodnog i razumnog bića. Pred njim trebamo imati zdravi strah, koji je priznavanje Božjeg vrhovništva i aktivno življenje po Božjim zapovijedima. To ne smije biti pasivno cvokotanje i ukočenost od straha, nego aktivni, radni strah.

Nezdravi strah bio bi poput trećeg sluge iz prispodobe o talentima koji je znao da mu je gospodar strog pa ipak nije učinio ništa s gospodarovim novcem. Bog traži da ga se maštovito bojimo - aktivno poduzimajući djela koja on očekuje od svojih slugu i sluškinja te izbjegavajući čine i riječi koji nisu spojivi s prihvaćanjem Božjeg vrhovništva.

Spominjući vrapce koje Otac nebeski zna i izbrojane vlasi na ljudskoj glavi, Isus želi svoje sljedbenike potaknuti na vjerničko oslanjanje na Božju providnost. On najavljuje potrebu hrabrog propovijedanja s krovova (palestinske kuće imale su ravan krov), zatim mogućnost mučeništva i potrebu ispovijedanja vjere pred zemaljskim vlastima. Bog neće čudesno intervenirati u svakoj opasnosti, ali će ipak biti uz nas, znat će nas. Makar nam se pokoja osobna teškoća ili tragedija činila preteška a Bog dalek i nezainteresiran, on je tu.

Komentari čitanja: Mato Zovkić, <https://www.ktabkbih.net>

„Ne bojte se ljudi!“

Kako svjedočiti Uskrsnuloga?

Svjedočenje vjernika potvrđivanje je istine o Bogu. Isus je svjedok Oca nebeskoga, a Otac nebeski svjedoči za Sina svoga. Zato Isus kaže, a sv. Ivan bilježi: „Ima Drugi koji svjedoči za me, i znam da je istinito svjedočanstvo koje daje o meni.“ Ivan Krstitelj svjedoči za Mesiju - Isusa. Isusovi apostoli, kršćanski mučenici i mistici svjedoče za Uskrsnuloga. Sva ta svjedočanstva idu za budućim životom i vječnošću. Budućnost se u kršćanstvu tumači grčkim pojmom eshatologije ili posljednjih stvari. Govor je o konačnoj sudbini čovjeka i svijeta. U posljednje stvari spadaju smrt, sud, raj ili pakao i čistilište. Duša je besmrtna. Nakon smrti postoji posebni, a na kraju vremena sveopći sud i uskrsnuće tijela. Tada dolazi novo nebo i nova zemlja. Taj budući život svrha je ljudske povijesti, svijeta, a i svemira. Veliko je pitanje kako i koliko čovjek misli o budućem vijeku. Ako je suditi po onom što čovjek primjećuje, to nije značajno. Da čovjek malo misli o budućnosti uviđa se u običnom svakodnevnom životu i na materijalnim stvarima, o čemu svjedoči i sljedeći primjer. Sin primjerice od svoga oca

traži novca. Otac mu daje, ali sin hoće više. Otac mu kaže da treba štedjeti, a trinaestogodišnjak veli: „Primaš plaću svaki mjesec, zašto ćeš štedjeti?“ Tako je to, „dok se mlad osvijesti, kući se zanesvijesti“, kaže narod. U današnje vrijeme čovjek želi sve odmah. Nema strpljenja odgađati za sutra. Okolnosti i uvjeti na ulici, u školi, na radnom mjestu, u robnim kućama ne potiču ljude na budućnost ni na vječnost. Tu rijetko susreću evanđelje i evanđeosku istinu, ako ih se uopće i susreće.

Svjedočenje evanđelja treba doći do svih. Zato Isus zahtijeva: „Što na uho čujete, propovijedajte na krovovima“, piše sv. Matej. Propovijedajte evanđeosku istinu. Istina je cjelokupna objava sadržana u Očevoj riječi, očitovana u Isusu Kistu i prosvjetljena Duhom Svetim. U katoličkoj je tradiciji pet glavnih istina:

1. Samo je jedan Bog, a tri su božanske osobe.
2. Bog je sve stvorio, sve uzdržava i svime upravlja.
3. Duša je čovječja besmrtna.
4. Sin je Božji postao čovjekom te nas otkupio svojom mukom, smrću i uskrsnućem.
5. Bog će dobro nagraditi vječnom nagradom, a zlo kazniti vječnom kaznom.

<https://vjeruj.com/>

Bog šalje ljude služiti toj istini. Jedino istina može osloboditi i dovesti do života. Ipak, istinu je teško živjeti. Prorok Jeremija progonjen je i misli da je prevaren, a ipak ostaje vjeran Bogu. Sveti Pavao piše o događaju spasenja u Kristu. Taj događaj neizmjerljivo nadvisuje promašaj prvoga Adama: oslobođenje od grijeha i smrti; oslobođenje od samoga sebe; oslobođenje od Zakona. Evanđeoski izvještaj daje do znanja da za evanđeosku istinu treba i trpjeti. Dovoljno je sjetiti se apostola, sjetiti se kršćana u prva tri stoljeća: progone ih, a oni propovijedaju Uskrsnuloga; zatvaraju ih, a oni mole i pjevaju i dalje svjedoče; dovode ih pred kip rimskoga cara da žrtvuju caru, da stave tamjan i počaste cara kao boga. Teško da će današnji naraštaj biti baš u spomenutim iskušenjima, ali ima trenutaka u životu kad i ljudi današnjice i pred drugima moraju svjedočiti da su kršćani. U svom misionarskom govoru Isus apostolima iznosi napomene i pravila: „Ne bojte se ljudi!“ Svjedočite neustrašivo!

Javno svjedočenje zna biti sudbonosno i za cijeli narod. Prošlost puno govori i opominje. Još u 15. st. u Bosni i Hercegovini živjelo je više od 80 posto hrvatskoga puka. Danas se ondje jedva 15 posto priznaje Hrvatima. Osmanlije osvajaju Bosnu 1463. godine i Hercegovinu 1482. godine. Tim padom sve se mijenja u toj zemlji.

U turskim defterima iz 16. i 17. st. postoji popis obitelji radi plaćanja poreza: „Baština Božidareva u ruci Mehmedovoj, Hasan sin Ivanov, Mehmed sin Radivoja“ itd. Očevi su mislili: „Neće meni Bog zamjeriti ako očuvam imanje i glavu“ itd. Ali danas je poznato da je takvim ljudskim postupcima izmijenjena budućnost, kultura i vjera jednoga naroda. „Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu“, opominje Isus, a zapisa sv. Matej. Neki su pali na ispitu u europskim zemljama kod prijavljivanja u općini. Izbjegavaju crkveni porez i izjasne se nevjernicima. Koliko često kršćanin učini znak križa prije jela u restoranu? Može se pak vidjeti Židova koji među stotinama studenata stavi svoju židovsku kapicu da je svi vide... Vozač kamiona na odmaralištu autoceste uzme svoju prostirku i klanja, a okolo je mnoštvo kamiona i osobnih vozila... Sve to mogu biti mali dokazi ili sitnice. Ali od sitnica se sastoji svaki čovjekov dan. „Ne bojte se ljudi!“ - odjekuje evanđeoski poziv.

Zašto kršćanin ne bi radosno naviještao uskrsnuloga Krista koji sve spašava i svima život donosi? Sv. Matej zapisa jasnu Isusovu poruku: „Tko god mene prizna pred ljudima, priznat ću i ja njega pred svojim Ocem nebeskim.“

Ante Pranjčić-Pilipović, <https://www.glas-koncila.hr>

Prvi apostolat

Kateheza pape Franje na općoj audijenciji u srijedu, 15. veljače 2023.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nastavljamo naše kateheze. Tema koju smo izabrali glasi: „*Strast za evangelizacijom, apostolski žar*“. Jer evangelizirati nije isto što i reći: „Gle, bla-bla-bla!“ i ništa više. Postoji neka strast koja te svega obuzme: tvoj um, tvoje srce, tvoje ruke, ići... sve, čitava osoba je zahvaćena tim naviještanjem evanđelja i zato govorimo o strasti evangeliziranja. Nakon što smo u Isusu vidjeli uzor i učitelja navještaja, prelazimo danas na prve učenike, na ono što su učinili učenici. U Evanđelju se kaže da Isus “ustanovi dvanaesticu - koje prozva apostoli - da budu s njime i da ih šalje propovijedati” (Mk 3, 14), dvije stvari: da budu s njime i da ih šalje propovijedati. Ima jedan vid koji se čini proturječnim: poziva ih da ostanu s njim, a i da idu propovijedati. Čovjeku bi rekao: može ili jedno ili drugo, ili ostanu ili ići. Ali, ne: za Isusa nema odlaska bez ostanka i nema ostanka bez odlaska. Nije to lako shvatiti, ali je tako. Pokušajmo shvatiti na što smjera Isus kad to govori.

Prije svega, nema odlaska bez ostanka. Prije nego što šalje učenike, Krist ih - kaže se u Evanđelju - „doziva k sebi“ (usp. Mt 10, 1). Navještaj je plod susreta s Gospodinom. Svako kršćansko djelovanje, osobito poslanje, kreće od toga. Ne uči se na nekoj akademiji, to ne! Počinje susretom s Gospodinom. Svjedočiti ga, naime, znači zračiti njime; ali, ako ne primimo njegovo svjetlo, nećemo gorjeti; ako ga ne pohodimo, donosit ćemo same sebe a ne njega - donosim sebe, a ne njega - i sve će biti uzalud. Isusovo evanđelje može donijeti samo onaj koji je s njim. Tko nije s njim ne može donositi evanđelje. Donosit će ideje, ali ne evanđelje. Jednako tako nema ostanka bez odlaska. Nasljedovanje Krista nije intimistička datost: bez navještaja, bez služenja, bez poslanja, odnos s Isusom ne raste. Primjećujemo da Gospodin u Evanđelju šalje učenike prije nego što je dovršio njihovu pripremu: nedugo nakon što ih je pozvao, već ih šalje! To znači da je misijsko iskustvo sastavni dio kršćanske izgradnje. Imajmo, dakle, na pameti ta dva konstitutivna momenta za svakog učenika: ostanu s Isusom i ići, poslani od Isusa.

Pozvavši učenike k sebi i prije nego će ih poslati, Krist im upućuje govor, poznat kao

<https://www.saintmedard.org>

“Apostolska besjeda” - tako se naziva u Evanđelju. Nalazi se u desetom poglavlju Matejeva Evanđelja i to je poput „ustava“ navještaja. Iz tog govora, koji vam preporučujem da pročitate - to je samo kratki tekst Evanđelja - izvlačim tri vida: zašto naviještati, što naviještati i kako naviještati.

Zašto naviještati?

Razlog se krije u pet Isusovih riječi, koje nam je dobro zapamtiti: “Besplatno ste primili, besplatno dajte”. Pet riječi. Ali zašto naviještati? Zato što sam besplatno primio besplatno moram i dati. Navještaj ne polazi od nas, nego od ljepote onoga što smo dobili besplatno, bez zasluge: susret s Isusom, upoznavati ga, otkriti da smo voljeni i spašeni. To je tako velik dar da ga ne možemo zadržati za sebe, osjećamo potrebu dijeliti ga, ali na isti način, to jest besplatno. Drugim riječima: imamo dar, zato smo pozvani i mi sami biti dar; primili smo dar i naš je poziv postati darom za druge; u nama je radost što smo djeca Božja, treba je dijeliti s braćom i sestrama koji to još ne znaju! To je razlog navještaja. Ići i nositi radost onoga što smo primili.

Drugo: što, dakle, naviještati?

Isus kaže: „propovijedajte: ‘Približilo se kraljevstvo nebesko!’“. To je ono što treba reći, prije svega i u svemu: Bog je blizu. Ne zaboravite nikada to: Bog je bio uvijek blizu narodu, On sâm je to rekao narodu. Rekao je ovako: „Koji je Bog tako blizu svom

narodu kao što sam ja vama?“. Blizina je jedna od najvažnijih stvari kod Boga. Tri su važne stvari: blizina, milosrđe i nježnost. Ne zaboravite to. Tko je Bog? Blizak, Nježan, Milosrdan. To je Božja stvarnost. Mi dok propovijedamo često pozivamo ljude da nešto čine, i to je u redu; ali ne zaboravimo da je glavna poruka da nam je On blizu: blizina, milosrđe i nježnost. Prihvatiti Božju ljubav teže je zato što uvijek mi želimo biti u središtu, protagonisti, skloniji smo činiti, nego pustiti da nas se oblikuje, govoriti radije nego slušati. Ali ako ono što činimo bude na prvome mjestu i dalje ćemo mi biti protagonisti. U navještaju se, naprotiv, mora dati prvenstvo Bogu: dati primat Bogu, na prvom mjestu Bog, te dati drugima priliku da ga prihvate, da shvate da je On blizu. A ja - iza.

Treće: kako naviještati?

To je vid na kojem se Isus najviše zadržava: kako naviještati, koja je metoda, kojim se jezikom treba služiti u naviještanju. To je važno: govori nam da je način, stil bitan u svjedočenju. Svjedočenje ne uključuje samo um i govoriti nešto, izricati pojmove: to ne! Ono uključuje sve: um, srce, ruke, sve, tri jezika osobe: jezik misli, jezik osjećaja i jezik djela. Tri jezika. Ne može se evangelizirati samo umom ili samo srcem ili samo rukama. Uključuje sve. A u tom stilu važno mjesto ima svjedočenje, ono kakvo Isus želi. Kaže ovako: „Šaljem vas kao ovce među vukove“. Ne traži od

nas da se znamo hrvati s vukovima, odnosno da se znamo služiti argumentima, uzvratiti i braniti se: to ne. Mi bismo ovako razmišljali: postanimo relevantni, brojni, ugledni i svijet će nas slušati i cijeniti. No, nije tako: šaljem vas kao ovce, kao janjce - to je važno. Ako ne želiš biti ovca, neće te Gospodin obraniti od vukova. Snalazi se kako znaš. No, ako si ovca, budi siguran da će te Gospodin braniti od vukova. Biti ponizni. On od nas traži da budemo takvi, da budemo krotki i da želimo biti nevini, spremni na žrtvu; to zapravo predstavlja janje: krotkost, nevinost, predanost, nježnost. A On, Pastir, prepoznat će svoje ovce i zaštititi ih od vukova. Naprotiv, janjci u vučjem ruhu bivaju otkriveni i rastrgani. Jedan je crkveni otac napisao: „Sve dok smo janjci, pobjeđivat ćemo. Pa i ako nas okruže brojni vukovi, uspjet ćemo ih svladati. Ali ako postanemo vukovi, bit ćemo poraženi, jer ćemo biti lišeni pomoći pastira. On ne pase vukove, nego janjce” (Sv. Ivan Zlatousti, Propovijed 33 na Evanđelje po Mateju). Ako želim biti Gospodinov, moram pustiti da On bude moj pastir a On nije pastir vukova, On je pastir janjaca, krotkih, poniznih, umiljatih s Gospodinom.

Još malo o tome kako naviještati. Upada u oči da Isus, umjesto da govori što ponijeti u poslanje, kaže što ne treba ponijeti. Koji put se može vidjeti nekog vjerovjesnika, neku osobu koji se seli negdje drugdje,

nekog kršćanina koji za sebe tvrdi da je apostol i da je svoj život predao Gospodinu, a vuče za sobom puno prtljage: ali to nije od Gospodina, Gospodin te oslobađa prtljage i kaže što ne treba ponijeti: „Ne stječite zlata, ni srebra, ni mjedi sebi u pojase, ni putne torbe, ni dviju haljina, ni obuće, ni štapa“. Ne nositi ništa. Kaže da se ne oslanjamo na materijalne sigurnosti, da idemo u svijet bez svjetovnosti. Ovo je poruka koju treba prenijeti: u svijet ne idem sa stilom svijeta, ne s vrijednostima svijeta, ne sa svjetovnošću - zato što je za Crkvu pad u svjetovnost nešto najgore što je može snaći. Idem s jednostavnošću. Evo kako se naviješta: pokazivati Isusa više nego govoriti o Isusu. A kako pokazujemo Isusa? Svojim svjedočenjem. I, konačno, ići zajedno, u zajednici: Gospodin šalje sve učenike, ali nitko ne ide sam. Apostolska je Crkva potpuno misionarska i u poslanju iznova nalazi svoje jedinstvo. Dakle: ići krotki i dobri kao janjci, bez svjetovnosti i ići zajedno. To je ključ navještaja, to je ključ uspjeha evangelizacije. Prihvatimo te Isusove pozive: neka nam njegove riječi budu referentna točka.

Prva propovijed

U crkvu je na misno slavlje, među ostalim vjernicima, došla i mlada obitelj s troje malene, predškolske djece.

Dvoje, tek nešto starije djece bilo je mirno, dok je treće, najmlađe, već od početka mise neprestano – čas glasnije, čas tiše – tražilo nešto od svojih roditelja. I činilo se da uvijek traži nešto drugo, a ne ono što su mu se oni toga časa dosjetili pružiti.

Selilo se s očevih na majčine ruke, pa opet na očeve, i tako naizmjenice.

Vjernici koji su se nalazili u njihovoj neposrednoj blizini, ispočetka su se zadovoljili time da im svako malo upućuju prijekorne poglede pune negodovanja. Nakon nekog vremena shvatili su da to neće biti dovoljno, te su između sebe, ispod glasa, počeli izmjenjivati razne primjedbe i prigovore, tim mladim roditeljima sasvim dovoljno čujne.

Kad su roditelji zaključili da trenutno nemaju dovoljno mogućnosti i snage za neravnopravnu borbu sa svojim najmanjim djetetom i namrgođenim vjernicima, mladi je otac, preuzevši dijete od majke, baš za čitanja iz evanđelja, izišao s njima u predvorje, od crkvenog prostora odijeljeno staklenom pregradom.

I odavde će, mislio je, barem donekle moći sudjelovati u misi, a njegovo dijete neće remetiti mir ostalim vjernicima.

No kad je svećenik dočitao evanđeosko čitanje i podigao pogled, primijetio je da je iz nevelike crkve izišao mladi otac s djetetom.

- Prije nego što započnem sa propovijedi, rekao je, zamolio bih oca sa djetetom da se vrati u crkvu. K svojim. Među nas.

Dio se vjernika s nelagodom međusobno pogledao. Mladome ocu, pak, iako je putem razglasa jasno čuo svećenikove riječi, nije dopiralo do svijesti da se te riječi odnose na njega. No, svećenik je bio uporan.

- Molim vas, gospodine, nastavio je, vratite se u crkvu. Ovdje je vaše mjesto. Mi smo svi jedna obitelj. A u obitelji ima mjesta za svakoga: i za mlade i za stare, i za mirnije i za nemirnije. Moramo naučiti živjeti zajedno, jer bez toga nećemo razumjeti Evanđelje. Bez toga ne možemo razumjeti što je Crkva.

Mladi se čovjek, zbunjeno se osmjehujući, vrati k svojim u crkvu.

- Sada možemo nastaviti, zadovoljnim glasom započe svećenik svoju drugu propovijed, jer je prva, silno dojmljiva, ostala zauvijek upisana u duše svih prisutnih.

Prvo čitanje: Dj 12, 1-11

Sad uistinu znam da me Gospodin izbavio iz Herodove ruke.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane:

Uze Herod zlostavljati neke od Crkve. Mačem pogubi Jakova, brata Ivanova. Kad vidje da je to drago Židovima, uhvati i Petra (bijahu upravo Dani beskvasnih kruhova). Uhitio ga, baci u tamnicu i dade da ga čuvaju četiri četverostraže vojničke, nakan izvesti ga nakon P Ashe pred narod. Petra su dakle čuvali u tamnici, a Crkva se svesrdno moljaše Bogu za njega.

One noći kad ga je Herod kanio privesti, spavao je Petar između dva vojnika, okovan dvojim verigama, a stražari pred vratima čuvahu stražu. Kad eto: pojavi se anđeo Gospodnji te svjetlost obasja ćeliju. Anđeo udari Petra u rebra, probudi ga i reče:

„Ustaj brzo!“

I spadoše mu verige s ruku. Anđeo mu reče:

„Opaši se i priveži obuću!“

On učini tako. Onda će mu anđeo: „Zaogrni se i hajde za mnom!“

Petar izađe, pođe za njim, a nije znao da je zbilja što se događa po anđelu: činilo mu se da gleda viđenje. Prošavši prvu stražu, i drugu, dođoše do željeznih vrata koja vode u grad. Ona im se sama otvore te oni izađu, prođu jednu ulicu, a onda anđeo odjednom odstupi od njega. Petar pak, došavši k sebi, reče:

„Sad uistinu znam da je Gospodin poslao anđela svoga i izbavio me iz Herodove ruke i od svega što je očekivao židovski narod.“

Riječ Gospodnja

Prvo čitanje govori o Petrovu zatočenju i čudesnom oslobođenju. "Herod" koji se ovdje spominje jest Herod Agripa I; unuk Heroda Velikog. Od cara Kaligule dobio je godine 37. na upravu područje svog strica Filipa u Sjevernoj Transjordaniji, a novi car Klaudije proširio je godine 41. njegovu vladavinu na sve područje njegova djeda Heroda Velikog i dao mu naslov kralja. Agripa je u Rimu uživao velik ugled i slovio je kao zaštitnik Židova ne samo u Palestini nego diljem Rimskog carstva. Da se dodvori židovskim prvacima u Jeruzalemu, dao je godine 44. usmrtili Ivanova brata Jakova. Uhitio je i Petra te ga kanio o Pashi izvesti na sud.

Bog je sužnja Petra čudesno izbavio iz tamnice. "Crkva se svesrdno moljaše Bogu za njega" - označuje molitvu jeruzalemske zajednice za proćelnika apostolskog zbora. Crkva su ovdje svi kršteni vjernici, a ne samo starješine! Verige na zatoćeniku i straža pred zatvorom znak su da je Petru bilo nemoguće naravnim putem izbjeći iz Agripine mreže. Petar se uvjerava da je njegovo oslobođenje Božji zahvat: "Sad uistinu znam da je Gospodin poslao anđela svoga i izbavio me iz Herodove ruke!" To znanje nov je doživljaj Božje zaštite u misionarskom djelovanju. Petar je još bio potreban Crkvi i zato ga Bog izbavlja od prerane smrti. Daljnji tekst u izvještaju, koji ne donosi naše današnje čitanje, otkriva da se Petar najprije javio u kuću "Marije, majke Ivana zvanog Marko", zatražio je da se njegovo izbavljenje javi "Jakovu i braći", a "onda izađe i ode u drugo mjesto". Iz ovakve formulacije naslućujemo da se Petar razborito skrivao kako ne bi bio ponovno uhićen. Pavao u poslanici Galaćanima svjedoči da je Petar došao u Antiohiju, u kojoj je kršćanska zajednica bila sastavljena od većine obraćenih pogana.

Mato Zovkić, <https://www.ktabkbih.net>

Otpjevni psalam: Ps 34, 2-9

Anđeo Gospodnji izbavlja štovatelje Božje.

Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba,
njegova će mi hvala biti svagda na ustima!
Nek se Gospodinom duša moja hvali,
nek čuju ponizni i nek se raduju!

Veličajte sa mnom Gospodina,
uzvisujmo ime njegovo zajedno!
Tražio sam Gospodina i on me usliša,
izbavi me od straha svakoga.

U njega gledajte i razveselite se
da se ne postide lica vaša.
Eto, jadnik vapi, i Gospodin ga čuje,
izbavlja ga iz svih tjeskoba.

Anđeo Gospodnji tabor podiže
oko njegovih štovalaca da ih spasi.
Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin:
blago čovjeku koji se njemu utječe!

Psalam, odnosno blagoslov, pripisuje se duhovnosti „Jahvinih siromaha“, onih koji svoje utočište pronalaze samo u Bogu, prkoseći nepravdama čistom vjerom. Predanje Bogu, poučava Psalam, je izvor radosti i mira. Zadivljuje slika: „U njega gledajte i razveselite se, da se ne postide lica vaša“, što se doslovnije može prevesti: „Njega promatrajte i bit ćete prosvjetljeni, vaša lica više neće biti zatamnjena“ (usp. 2 Kor 3,18). Siromah koji je obasjan Božjim svjetlom i pod obranom svog anđela čuvara, osjeća kako je Bog prisutan u njegovu domu: „On tabor podiže oko svojih štovalaca“.

Drugo čitanje: 2Tim 4, 6-8.17-18

Čeka me vijenac pravednosti.

Čitanje Druge poslanice sv. Pavla apostola Timoteju

Predragi!

Ja se već prinosim za žrtvu ljevanicu, prispjelo je vrijeme moga odlaska. Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripravljen mi je vijenac pravednosti kojim će mi u onaj Dan uzvratiti Gospodin, pravedni sudac; ne samo meni, nego i svima koji s ljubavlju čekaju njegov pojavak.

Gospodin je stajao uza me, on me krijepio da se po meni potpuno razglasi Poruka te je čuju svi narodi; i izbavljen sam iz usta lavljih. Izbavit će me Gospodin od svakoga zla djela i spasiti za svoje nebesko kraljevstvo. Njemu slava u vijeke vjekova! Amen!

Riječ Gospodnja

Ova dva kratka odlomka iz Druge poslanice Timoteju svojevrsna su Pavlova duhovna oporuka. Često citirana rečenica „Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao“ stavlja u prvi plan nevolje kroz koje je Pavao prošao u svom poslanju naviještanja evanđelja. U retku 16 koji pripada dijelu teksta izostavljenom iz današnjeg čitanja, Pavao se tuži Timoteju da su ga za vrijeme njegove prve obrane svi napustili. No, time se još više ističe njegova sličnost samome Kristu, koji mu je bio bliz u njegovoj samoći. On je stalno stajao uza nj, a Pavao je bio oruđe u njegovim rukama da razglasi poruku evanđelja svim narodima. To poslanje Pavao je izvršio uspješno, što znači da progonstva i patnje koje je doživio nipošto ne označuju trenutke neuspjeha nego su baš znak autentičnosti vjere koju je Pavao sačuvao do kraja.

Služba riječi 304/21

Evandjelje: Mt 16, 13-19

Ti si Petar-Stijena! Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme:

Dođe Isus u krajeve Cezareje Filipove i upita učenike:

„Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?“

Oni rekoše:

„Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.“

Kaže im:

„A vi, što vi kažete, tko sam ja?“

Šimun Petar prihvati i reče:

„Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.“

Nato Isus reče njemu:

„Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.“

Riječ Gospodnja

Za evandjelje imamo zgodu u kojoj Isus obećava Petru prvenstvo u svojoj Crkvi. Taj tekst, kao i onaj, u Ivanovu evanđelju (21, 15-19), u kojem Uskrsli povjerava Petru da pase njegove ovce, pisan je nakon Petrove mučeničke smrti.

U zajednici Matejeva i Ivanova evanđelja ostalo je živo sjećanje da je sam Isus postavio Petra na čelo Dvanaestorice te da je Petar proslavio Gospodina svojim misionarskim djelovanjem među Židovima i svjedočkom smrću. Luka je u Djelima apostolskim Petra i Pavla namjerno prikazao kao predvodnika dvaju misionarskih razdoblja u prvoj Crkvi. Petar je planirao, nadahnjivao i koordinirao misije među Židovima. To posebno vidimo u Petrovim govorima, gdje on Židovima dokazuje kako se na Isusu ispunjavaju proročanstva o Davidovu potomku i zato je Isus Pomazanik Božji, sudac živih i mrtvih. Pavao je vođa misija među poganima i od 13. poglavlja Djela apostolskih on je glavno lice.

Da bi Petar bio vjerodostojan misionar Židova, morao je sam obdržavati sve židovske običaje, ljubomorno poštivati vjersku tradiciju svoga naroda i distancirano se držati od pogana. Inače ga Židovi ne bi htjeli ni slušati pri misionarskom nastupanju. Jakov, rođak Isusov koji se nakon Uskrsa pridružio jeruzalemskim starješinama, bio je u tome još dosljedniji. Zato je smio ostati u Jeruzalemu kad su se ostali apostoli razišli zbog progona. Bez Petra, zdravo konzervativnog, prva Crkva ne bi sačuvala svoj židovski korijen i vjernost svemu što joj je Isus zadao.

Petrova i Pavlova vjera

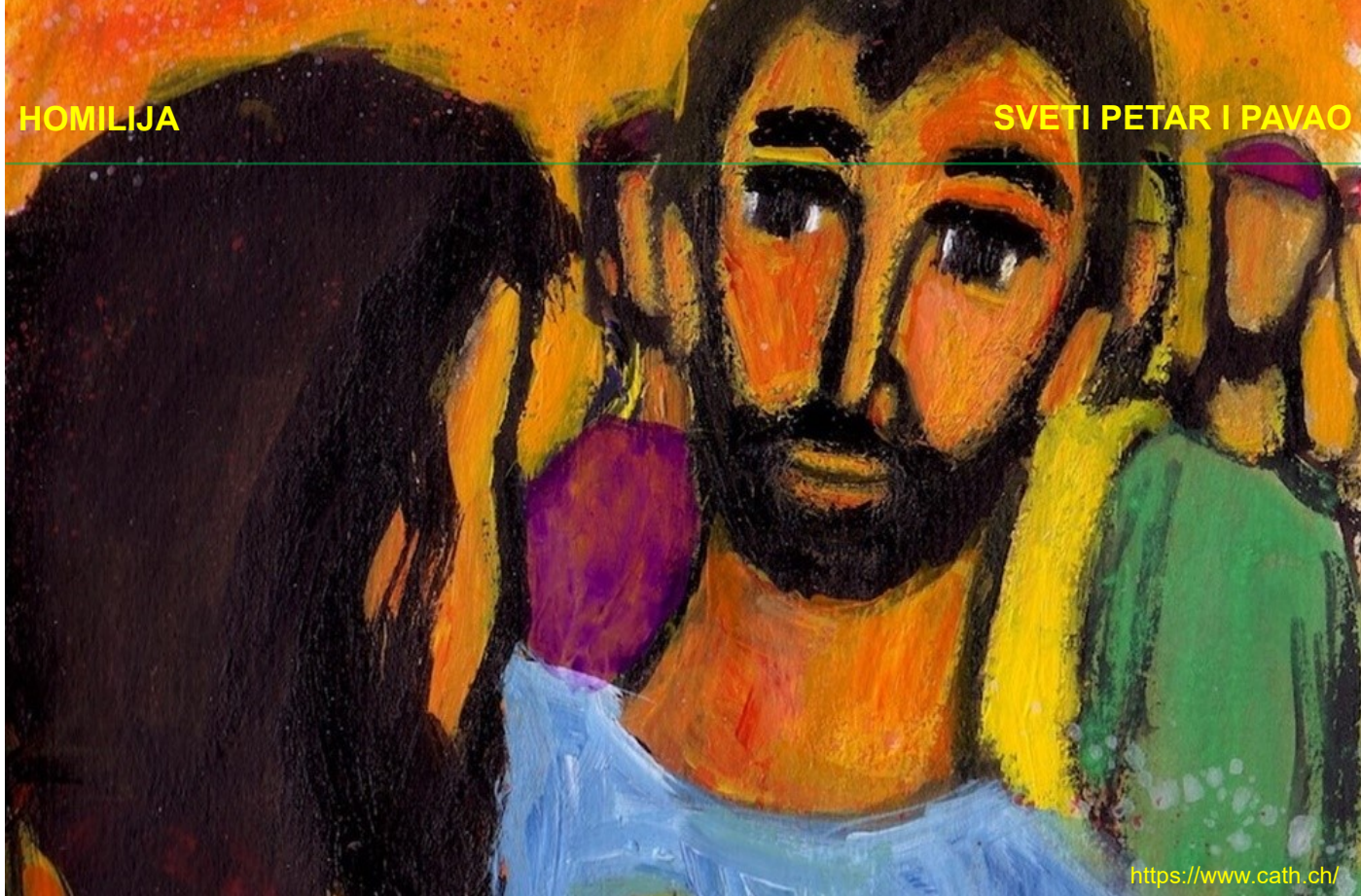
Jednom sam se našao u krugu prijatelja gdje se razvila zanimljiva rasprava o nadgrobnim spomenicima, o tome koliko koštaju i što sve ljudi po njima pišu. Došli smo do teme što bi svatko od nas, ukoliko bi trebalo, želio napisati na svom nadgrobnom spomeniku. Koja bi to rečenica mogla označavati njegov život? Kako bi glasilo epitaf našega života? Bilo je različitih prijedloga. „Uskrsnut ću poput ptice feniks“; „Počivaj u miru nakon teškog života“; „Laka ti hrvatska zemlja“; „Ja sam uskrsnuće i život“ i mnogi drugi religiozni i manje religiozni epitafi izlazili su kao prijedlozi. No, rasprava nije bila ni malo smiješna. Dapače, stvarno smo se zamislili koje bi to riječi ili rečenice mogle označiti čitav naš život. Kako bismo s malo riječi opisali sve ono što smo u životu doživjeli.

U Drugoj poslanici Timoteju Pavao znajući da će pretrpjeti mučeništvo promatra svoj život i putovanje od obraćenja do vjere. Promatrajući sebe on izjavljuje mnogim kratkim rečenicama koje su mi se učinile zgodnima i koje gotovo da svaku možemo staviti poput epitafa na njegov grob.

Prisjetimo se samo nekih: „trku sam završio, vjeru sačuvao“; „Gospodin je bio uz mene i davao mi snagu; sve sam dobro

učinio“ ... Sigurno da ovi epitafi govore i o mnogim izazovima i točkama Pavlova života iz kojih je rasla njegova vjernost pozivu kojim je pozvan, pozivu koji je izrastao iz trenutaka njegovog obraćenja i rastao sve do tog trenutka. Još je važnije primijetiti kako Pavao zna da je njegova riječ bila osnažena Božjom milošću i snagom. U vremenima tame i zbunjenosti, patnje i progona, on je znao u svome srcu kako je Gospodin stajao uz njega i kako ga je spasio. Sve su to bile prilike za novi početak: slabosti su bile prilike da njegova vjera raste i njegovo povjerenje u Boga da preraste u potpuno predanje snazi Duha Božjeg. Tako u Pavlu vidimo divno i čudesno svjedočanstvo Božjega djelovanja i preoblikovanja slaboga čovjeka u izabranog za posebnu zadaću koju mu je Bog dao.

Danas i nas Pavlov primjer uči kako Bog trajno djeluje u životu svakoga od nas. Trenutci poteškoća, tame i zbunjenosti omogućavaju nam da rastemo u razumijevanju tajne Božjeg križa, njegove muke i slave uskrsnuća. Mogli bismo pomisliti kako je Bog s nama samo onda kada smo u nevolji i patnji i kako on želi da tamo dođemo te nas on spasi i pomogne nam. Možda bi nam moglo na pamet pasti kako nas Bog i sam stavlja u trenutke iz kojih ne možemo izići ako se ne obratimo njemu za pomoć. Izgledalo bi to kao da nas on zloupotrebljava i muči samo da bi se on mogao pokazati moćnim i snažnim

<https://www.cath.ch/>

Spasiteljem. Međutim, Pavlova poruka u poslanici Timoteju svjedoči suprotno. Vrijednosti o kojima je Krist govorio, siromaštvo duhom, poniznost, glad i žeđanje za pravdom, izgradnja mira, za Pavla su bile nadahnuće da se još više zauzme, pa ako treba i da za njih muči muku, kako bi se one što prije ostvarile. Te su vrijednosti za Pavla bile nadahnuće života i izvor radosti na životnom putu.

Današnji drugi svečar, sveti Petar, donosi također poruku svoga života. On je jednostavni ribar iz galilejske provincije, naprasit čovjek, uvijek spreman na raspravu i bržeg jezika nego pameti. Njegov ponos i hvalisanje nije ga spriječilo da Isusa zataji. No, njegova tuga i ljubav prema Isusu ponovno ga je vratila tako da je postao pastirom Isusovih sljedbenika. Ali koliko se samo puta Petar morao i sam začuditi zašto je Gospodin baš njega pozvao da izvršava tu zadaću jer i sam je znao kako ga je često krivo razumio i kako je često krivo tumačio Isusove riječi i djela. Kako je bolno bilo njegovo sjećanje na noć izdaje kada je zanijekao da Isusa poznaje. Kolika li je bila njegova tuga i žalost kad se morao sjetiti onog trenutka dok se grijao u dvoru velikog svećenika pored vatre. Ipak,

njegova izdaja nije bila kraj nego novi početak dubljeg i preoblikovanog odnosa s Isusom.

Razmišljajući o Petru i Pavlu pruža nam se divno svjedočanstvo ljudskoga traženja značenja i potrage za shvaćanjem Isusa. Životi obojice pokazuju nam kako često nerazumijevanje Božjega plana s vremenom postaje mogućnost za razvoj vjernih Isusovih učenika. Kada smo i sami stavljeni na kušnju i teško pritisnuti nedaćama života, prilika je to da ih pobijedimo i nadiđemo. Kada ne razumijemo što Bog traži od nas i kad tereti križeva u našim životima postanu preteški da ih nosimo i kad i sami sebi kažemo kako sve što činimo nije baš „bog zna što“ rađa se nova prilika da upoznamo svoga Spasitelja i s njime uspostavimo novi odnos prijateljstva.

I mi smo poput Petra i Pavla, svatko sa svojim opterećenjima i poteškoćama pozvani slijediti Isusa i rasti od obraćenja do pune vjere. Ukoliko to budemo činili i mi ćemo poput Pavla moći reći: „dobar sam boj bio, trku završio“, a na našem bi grobu mogao stajati epitaf: „vjeru sam sačuvao“.

Služba riječi

Sveti Petar i papin primat

U ovom broju kateheze, nastavljajući s prošlogodišnjim, nastavljamo razmatranje primata pape. U prošlom broju kateheze, razmatrali smo primat pape u odnosu na svetog Petra, koji je bio prvi apostol i prvi papa. U ovom broju kateheze, razmatrat ćemo primat pape u odnosu na svetog Petra, koji je bio prvi apostol i prvi papa.

U ovom broju kateheze, nastavljajući s prošlogodišnjim, nastavljamo razmatranje primata pape. U prošlom broju kateheze, razmatrali smo primat pape u odnosu na svetog Petra, koji je bio prvi apostol i prvi papa. U ovom broju kateheze, razmatrat ćemo primat pape u odnosu na svetog Petra, koji je bio prvi apostol i prvi papa.

Papinski primat nije kroz povijest nikad bio upitan u samoj Crkvi, već su ga osporavali samo oni koji joj nikad i nisu pripadali ili su od nje otpali. Zbog svoje taštine nisu ga priznavali ni mnogi izopćenici, a neke su protestantske sekte otišle čak tako daleko da papu proglase antikristom.

Kad je Isus upoznao Šimuna, već mu je pri prvom susretu dao novo ime Kefa - Petar (Iv 1,42). Na aramejskom, Isusovom jeziku, *kefa* znači *stijena*. Grčki je prijevod te riječi *petra*, a nastavak je za muški rod pretvara u *petros*, iz čega se dalje izvodi ime Petar. Važno je napomenuti da prije toga ime Kefa nije postojalo. Što navodi na zaključak da Isus to ime nije dao bez nekog dubljeg značenja, tim više što su Židovi, pa s njima i Isus, imenu pridavali veliku važnost. Novo je ime mijenjalo i status osobe. Petar je, dakle, s novim imenom dobio i novi identitet.

Značenje je pak imena *Stijena* apostolima ubrzo postalo sasvim jasno. Kad su bili u Cezareji Filipovoj Isus je izdvojio Petra i rekao mu: *“Ti si Petar - Stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i Vrata pakla neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve*

“kraljevstva nebeskog, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima” (Mt 16,18-19). Ovo je Isus rekao pred svim apostolima dok su stajali pod golemom stijenom, visokom oko sedamdeset i dugom oko sto i pedeset metara. Važnost tog događaja, pojačana još i mjestom radnje, apostolima je bila sasvim jasna. Isusova Crkva trebala je biti sagrađena na Stijeni koja će odoljeti svim olujama. Jedino su Petru bili dani ključevi kraljevstva nebeskog. Ključevi su u to doba bili simbol vlasti, pa kome su bili dani ključevi grada, nad njim je stekao i vlast, pa je tako i Petar dobio vlast nad svetim gradom, Crkvom Isusovom. I nitko od apostola nije zamjerio Isusu što je baš Petru dao tu vlast.

Nakon uskrsnuća Isus ponovo izdvaja Petra ispred apostola, te ga tri puta pita: *“Ijubiš li me više nego ovi?”*, gdje su *“ovi”*, dakako, drugi apostoli. Na svaku pak Petrovu potvrdu Isus odgovara: *“Pasi jaganjce moje!”* odnosno *“Pasi ovce moje!”* (Iv 21,15-17). Iz konteksta je jasno da se *“ovce moje”* odnosi i na prisutne apostole. Tu je sasvim jasan Petrov primat kad je riječ o duhovnoj hrani, dakle vjerskom nauku. Osim toga, Isus daje posebno obećanje Petru da će moliti za njega da ostane jak u vjeri: *“sotona je dobio*

dopuštenje da vas može rešetati kao pšenicu, ali ja sam molio za te da tvoja vjera ne malakše” (Lk 22,31-32). Petar je dakle bio pod posebnom zaštitom Isusa Krista. Ostali je apostoli nisu imali. Juda je izdao i vjeru i Isusa, a i kasnije je kroz povijest Crkve bilo biskupa (nasljednika apostola) koji su izgubili vjeru, jer je sotoni bilo dopušteno da ih rešeta. Ali nijedan papa nije napravio niti jednu pogrešku kad je riječ o nauku vjere Kristove, iako su pape, dakako, grešnici kao i svi ostali ljudi. Nadalje, Isus daje zadaću Petru da u vjeri *“učvrsti svoju braću”* (Lk 22,32). Nijedan drugi apostol nije dobio takav nalog.

Čitajući Bibliju nemoguće je previdjeti vrlo jasno i očito Petrovo prvenstvo. Ono se može zamutiti jedino izvrtanjem prirodnog i gramatičkog smisla navedenih rečenica. Fundamentalisti će reći da se *“na toj stijeni”* ne odnosi na Petra, već na Krista. Pokazna se međutim zamjenica uvijek odnosi na najbližu prethodnu imenicu, pa se stoga *“toj”* mora odnositi na Petra - Stijenu, a nikako na Krista, kako bi to htjeli fundamentalisti. Dopustimo li takvo izvrtanje sasvim prirodnih i jasnih rečenica, onda Biblija gubi i vrijednost i smisao, a riječ se Božja nakazi i izvrgava poruzi.

O Petrovom primatu postoji još bezbroj drugih dokaza, ali nam skučenost prostora brani da ih sve navedemo. Zato ćemo se ograničiti na samo neke. Tako se Petar često navodi prvi (Mt 10,1-4; Mk 3,16-19; Lk 6,14-16; Dj 1,13), ponekad Biblija spominje apostole kao “njegove [Petrove]

drugove” (Lk 9,32), Petar govori u ime svih apostola (Mt 18,21; Mk 8,29; Lk 12,41; Iv 6,68-69), Petar je glavni protagonist u najdramatičnijim događajima (Mt 14,28-32; Mt 17,24-27; Mk 10,23-28; Iv 18,10), na Duhove Petar prvi među apostolima propovijeda okupljenom mnoštvu (Dj 2,14-40), njegovo je i prvo ozdravljenje pošto su se ispunili Duhom Svetim (Dj 3,6-7), anđeo naređuje ženama da “posebno Petru” reknu da je Gospodin uskrsnuo (Mk 16,7), Krist se najprije ukazao Petru (Lk 24,34), Petar je predsjedao sastanku na kojem je izabran Matija, nasljednik Judin (Dj 1,13-26), Petar je primio prve obraćenike (Dj 2,41), odredio prvu kaznu (Dj 5,1-11), izopćio prvog krivovjerca (Dj 8,18-23), predsjedao prvim koncilom u Jeruzalemu (Dj 15), proglasio prve dogmatske odluke (Dj 10,46-48; 15,7-11).

Primat su kasnije zadržali i nasljednici Petrove stolice, što je jasno iz mnogih crkvenih spisa. Tako primjerice četvrti papa Klement I. (90.-100.) naređuje Korintskoj crkvi da vrati smijenjeno vodstvo (dakle, iako je u to doba još bio živ sveti Ivan apostol, Korintska se crkva ipak obraća papi, a ne njemu, da presudi u sporu); papa Viktor I. (193.-203.) izopćuje crkvu u Maloj Aziji i tako dalje. Prvenstvo su Petrovog nasljednika potvrdili i koncili u Sardici (342.), Carigradu (381.), Efezu (431.), Kalcedonu (451.) i drugi.

Propovijedanje svetoga Pavla

Do izvornih Pavlovih propovijedi, ako se izuzmu one u Djelima apostolskim koje su plod Lukine teološke elaboracije, može se ići jedino rekonstruiranjem iz njegovih poslanica. No, Pavao je cijelo svoje apostolsko djelovanje nazivao propovijednjem Evanđelja. Zato nemamo razloga iz cjeline njegovoga pastoralnog djelovanja, napose iz glavnih odrednica poslanica, ne zaključivati o njegovom propovijedanjem u užem smislu tog termina.

Ovdje smatram vrijednim istaknuti slijedeće elemente koji predstavljaju bitne momente Pavlove teološko-pastoralne misli.

Pavao svoj auditorij ne opterećuje bespotrebno

Kao primjer uzimam Pavlov redukcionizam u pitanju života zajednice. Ne samo da je poglavito zasluga njegovog zauzimanja što obraćenicima iz poganstva nije nametnut jaram židovskog Zakona tako da im je za ulaz Crkvu određeno samo krštenje, nego je i u provođenju odluka Jeruzalemskog sabora (Dj 15,24-29) itekako išao na ruku članovima svoje zajednice. Iako je spomenuti sabor odredio minimum uvjeta i među njima uzdržavanje od mesa žrtvovana idolima, Pavao

Korinćanima i Rimljanima dopušta kupovati meso na tržnici, a da ne trebaju istraživati je li neko žrtvovano idolima ili ne (jer idoli ionako ne postoje - postoji samo živi Bog čija je zemlja i sve na njoj...), uz uvjet da nije sigurno kako je to meso žrtvovano idolima i da to ne sablažnjava druge (1 Kor 8; Rim 14).

Od bitnoga Pavao ne odstupa ni po koju cijenu

U Listri (Dj 14,8-20) nakon što je Pavao ozdravio uzetoga, umjesto uobičajene reakcije čuđenja i strahopoštovanja prisutnih, mnoštvo počinje obožavati apostole i pripremati se da im prinesu žrtvu! Do izražaja dolazi prava priroda poganskog naroda kojem je u prirodi tendencija divinizirati sve što ga nadilazi ne bi li se dodvorio božanstvu i odobrovoljio ga. Pavao odbija primiti takvu zahvalnost, upućuje im propovijed koja je uzor obraćanja primitivnim poganima, ali i riskira njihovo protivljenje koje će kasnije rezultirati kamenovanjem. Nije li Pavao pretjerao? J. Holzner kaže: „Strahovita nesreća poganstva bila je baš u tome što su Boga snizili na razinu čovjeka a čovjeka digli do visine božanstva. Izbrisali su granicu i beskrajni jaz između Stvoritelja i njegova stvora. To je čovjeka konačno dovelo do toga da je uništio u sebi sve što je ljudsko

(npr. Kaligula, Neron itd.). Apoteoza rimskih careva bila je onda u punom jeku (...) Osnovno zlo poganstva nije se dalo izliječiti bez snažne afirmacije Božjeg veličanstva.“

Pritjelovljenje Kristu po krštenju – izvor novog života

Pavao u poslanici Rimljanima (6 - 8) želi pokazati kako krštenje u potpunosti preoblikuje čovjekovo postojanje: krštenje je pritjelovljenje Kristu pri čemu krštenik umire grijehu a otvara se novom životu - to je život po Duhu!

Pavao čitateljima jasno i odlučno daje do znanja da je to kriterij kršćanskog identiteta: ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete. Svi koje vodi Duh Božji sinovi su Božji (Rim 8,13-14).

Kao da im je rekao: braćo i sestre, biti kršćanin ne znači paziti da budem malo bolji, ne znači promijeniti nešto u svom životu nego - promijeniti život! Ne tjerati više po svome - umrijeti sebi i dopustiti Duhu da u meni začinje i donosi svoje plodove: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost (Gal 5,22-23). Ako to nije vaš život, vaša svakodnevnica, sve i da sami sebe nazivate kršćanima, to nećete u stvarnosti biti.

Ovome treba dodati jasnu razdvojnici koju je postavio u 1 Kor 1,18: besjeda o križu ludost je onima koji propadaju, a nama spašenicima sila je Božja.

Zbog toga što je postavio ovakvu jasnu razdvojnici i pomogao svojim čitateljima i da shvate što bi kršćanstvo trebalo i biti, ali i da sebe prepoznaju - jesu li zaista spremni

za življenje krštenja i onoga što ono znači, ili su u crkvu došli radi neke nejasnog i nedefiniranog religioznog osjećaja na kojem žele i ostati - zbog toga Pavao može, kao što ćemo vidjeti u slijedećoj točki, inzistirati na moralnom životu svojih vjernika.

On uopće nije zabrinut da će ga netko nazvati moralizatorom. Za njega je življenje po impulsima Duha neizostavan dio kršćanskog identiteta i oko moralnih zahtjeva za njega nije moglo biti spora.

To što će Crkva u kasnijim periodima vrludati amo-tamo pa tek u novije doba „otkriti“ svoju pneumatološku dimenziju, ili će neki osjećati potrebu ići protiv moraliziranja, to samo pokazuje da nismo shvaćali kršćanstvo, križ i život po Duhu onako kako je to umio Pavao.

Moralni zahtjevi

Stručnjaci otkrivaju da je i prije prvog napisanog spisa Novoga zavjeta – Prve poslanice Solunjanima - Pavao tamošnjim kršćanima komunicirao ne samo kerigmu, nego i moralne zahtjeve. Osim što je sam tako činio, Pavao je pozivao i svoje suradnike da, kako je rekao Timoteju, ispravno reže riječ istine (2 Tim 2,15).

Otvoreno proziva i kori čin rodoskvrnuća (1 Kor 5), bludnost (1 Kor 6), daje savjete o ženidbi i vjenčanju (1 Kor 7), govori o odijevanju u liturgijskom prostoru (kod nas čak i poslužitelji oltara stoje u tenisicama i kratim hlačicama), kori ih za zatvaranje pred milošću Božjom (2 Kor 6), opominje za svađe, zavisti, žestinu, spletkarenje, klevetanje, došaptavanje, nadimanje... (2 Kor 12).

Ukratko, činio je ono za što bismo danas rekli da ne spada na crkvene djelatnike i da je to miješanje u privatni život vjernika. Mi se danas borimo s djecom, kandidatima za primanje sakramenata, zašto ne pohađaju sv. Misu, a smijemo li to pitanje postaviti njihovim roditeljima i pozvati ih na odgovornost? A kamoli da smijemo govoriti o nečem drugom iz njihovog privatnog života. To je za naše poimanje privatni život, za Pavla je to bio život kršćanina o kojem on itekako ima dužnost raspravljati. Dužnost!

Crkva je Tijelo Kristovo - početak novog svijeta

Moralni zahtjevi nisu krajnja točka. Pavao ih smješta u širu kozmičku perspektivu (holistička dimenzija!).

Kada u Prvoj poslanici Korinćanima kori kršćane koji svoje međusobne sporove idu rješavati na poganskim tj. civilnim sudovima, on to ne čini zbog nekog prozaičnog razloga (ušteda na sudskim taksama i sl.). Zašto se uopće parničite među sobom, pita svoje vjernike (usp. 1 Kor 6,7)? Kasnije će ih poučavati da su oni kao zajednica zapravo tijelo Kristovo, a udovi jedan drugome (1 Kor 12,12-30; Rim 12,3-8). Dakle, on zajednicu vjernika vidi kao novu društvenu i životnu cjelinu koja treba sve što može rješavati unutar sebe i da, kako kaže Solunjanima, ne trebate nikoga vani (1 Sol 4,12). Štoviše, Crkva treba, prema poslanicama Efežanima i Kološanima, prerasti u novu kozmičku stvarnost i predstavljati puninu očitovanja Božjeg plana s čovjekom.

No, Pavao je svjestan da ovakvo eklezijalno usmjerenje nema samo kozmičku nego i veoma konkretnu praktičnu pastoralnu vrijednost. Zajednica se s jedne strane mora distancirati od onih koji ne žive u skladu s apostolovim nuputcima (2 Sol 3,6), a s druge strane njezini članovi trebaju jedan drugoga pomagati i sokoliti da ustraju (1 Sol 5,11). Time se, odstranjujući negativnosti i njihove protagoniste, osiguravaju visoki standardi kršćanskog življenja pa zajednica onome tko joj pristupi postaje mjesto svjedočenja u kojoj je moguće iskusiti spasenje i prisustvo Duha. Tako će, osim Pavlovog propovijedanja, sam život zajednice postati pouka novopridošlim članovima. To je bila Pavlova pastoralna prevencija bilo kakvom doktrinarnom ili moralnom relativizmu u zajednici i najsigurniji put da ona postaje ono što i treba biti i čime se hrani - Tijelo Kristovo!

S obzirom na ovakav pristup, nije čudo da su ljudi onoga vremena u potrazi za svjetlom Božjim, reagirali na prepoznatljivost Pavlovih kršćanskih zajednica. Zahvaljujući jasnim kriterijima i vrijednostima koje su se u njima njegovale, one su, iako ilegalne a njihovi članovi proganjani, zaživjele, razvijale se i imale svijetlu perspektivu. Ta činjenica nam daje pravo zaključivati o jasnoći, principijelnosti i intenzitetu Pavlovog propovijedanja i drugih usmenih nastupa kojima je zajednice upravljao ovim smjerom.

Mali vjeronaučni leksikon

Moral

Moral od latinskog *mos*: *običaj*, ukupnost načela, pravila i propisa kojima se s obzirom na dobro i zlo ravnaju članovi nekog društva ili neke religijske zajednice. S filozofskog gledišta proučava ga etika, a s teološkoga moralka. Za moral su karakteristični vrijednosni sudovi koji se odnose na slobodan čin ljudske osobe. U tim prosudbama vrijednost proizlazi iz globalnog stava o smislu čovjekova djelovanja i čovjekovu cjelovitu ispunjenju. Riječ je o moralnom dobru koje je svojstveno čovjeku i prema kojem on teži. Norme se ostvaruju preko osobnoga vrijednosnog suda savjesti, koja usklađuje konkretan čin ili postupak s objektivnim moralnim normama. Zato moral uvijek uključuje subjektivnu stranu (savjest) i objektivnu stranu (vrijednost na koju se savjest oslanja).

Moralni se sustavi razlikuju prema toj temeljnoj vrijednosti ili svrsi moralnog djelovanja. Temeljna vrijednost ili svrha za neke je sreća (eudaimonisti), užitek (hedonisti), u u uspjeh (pragmatisti),...

Moral može biti neovisan o religiji (laički ili svjetovni moral), no on najčešće u religiji nalazi svoje uporište i svoje vrijednosti. Stoga je u većini kultura, društava i civilizacija moral usko povezan s religijom, osobito u njezinu moralnom ili etičkom tipu (židovstvo, kršćanstvo i islam).

U arhaičnim religijama ne može se još govoriti o moralnim normama u strogom smislu riječi nego više riječ o ponašanju u skladu s običajima predaka, magijskim obredima i tabuima. No sve više moral se postupno uklapa u religiju i postaje njezinom bitnom sastavnicom

U velikim svjetskim religijama moralne norme ugrađene su u sam čovjekov odnos prema svetome ili božanstvu.

U Starom zavjetu moral je shvaćen kao Božji zakon priopćen brojnim propisima, osobito Dekalogom U židovstvu određen broj propisa (po Tori 613, po Talmudu 230) uređuje čovjekov odnos s Bogom (obredni zakoni) i s bližnjim (društveni i moralni propisi). Uz taj legalistički aspekt u moralnom se činu traži i unutarnja nakana.

U Novom zavjetu starozavjetni legalistički propisi svedeni su na temeljni stav: ljubav prema Bogu i bližnjemu, a naglasak je na nakani, pounutarnjenju morala. U kršćanstvu je iz Staroga zavjeta prihvaćen Dekalog, načelo osobne odgovornosti te novozavjetno načelo o ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Kroz crkvenu povijest usvojeni su neki elementi različitih filozofskih sustava. Katolička moralka temeljno evanđeosko načelo (ljubav prema Bogu i bližnjemu) dopunjuje naravnim moralnim zakonom i preciznim propisom Pravoslavlje više slijedi moralni nauk istočnih crkvenih otaca i opire se moralnom legalizmu. Protestantizam stavlja naglasak na evanđeosko poimanje morala i slobodu savjesti.

U islamu moral je pravno propisan i sankcioniran. Riječ je o etičkom tipu religije, ali pravnog tipa. Osnovna kuranska moralna načela potanko raščlanjuje šerijatsko pravo, koje razlikuje prava Božja i prava ljudska. Prema toj normi ljudski su čini neutralni, preporučljivi, nepreporučljivi, obvezni ili kažnjivi. Unutarnja nakana ipak nije isključena.

Svetkovina svetog Petra i Pavla

Štovanje mučenika općenito

U svom izvanjskom obliku štovanje je mučenika u prva kršćanska vremena bilo jedan oblik štovanja pokojnika. U starom se Rimu rodbina pokojnika okupljala oko groba na njegov rođendan. Tom prigodom bi prinostili žrtve ljevanice i upriličili bi spomen-blagovanje. Na sličan su se način i kršćani okupljali oko grobova svojih pokojnika, gdje bi, umjesto poganskih žrtava, često znali slaviti euharistiju.

U osobitoj su časti bili mučenici. Martyros (mučenik) znači zapravo svjedok. Prvi je svjedok bio Krist, "svjedok vjerni" (Otk 1,5), a kršćanin koji svjedoči svoju vjeru u Krista sve do žrtvovanja vlastitog života, svjedoči vrhovno gospodstvo Kristovo. Mučenik je jedno s raspetim i uskrsnim Kristom, on u sebi utjelovljuje Kristovo vazmeno otajstvo (poslušan sve do smrti te zato i proslavljen!), Krist se ponovno proslavlja u njemu. Zato su prve kršćanske zajednice u osobitoj časti držale svoje mučenike, a njihove su spomendane slavili ne na njihove rođendane, nego na dan njihova mučeništva, koji je njihov pravi rođendan (dies natalis), ulazak u slavu uskrslog Krista.

Svetkovina Sv. Petra i Pavla

Petar i Pavao su bili ne samo rimski mučenici, nego i apostolski prvaci, uzidani u temelje rimske Crkve, te su stoga bili osobito čašćeni. Rimski ih je Crkva oduvijek slavila istoga dana, 29. lipnja, o čemu imamo prvo svjedočanstvo već iz sredine III. st. Uskoro se ova svetkovina u Rimu slavila na tri postaje: u vatikanskoj bazilici Sv. Petra, u katakombama na Via Appia (Memoria Apostolorum, danas bazilika Sv. Sebastijana), te u bazilici Sv. Pavla na Ostijskoj cesti.

Prva je postaja, dakle, bila u konstantinovoj bazilici sagrađenoj 326. na Vatikanskom brdu nad grobom sv. Petra, a u blizini mjesta njegova mučeništva. Ova je bazilika bila osobito ugledna: tu su bile Petrove kosti, tu su se slavila sva ređenja, tu su pape bili pokapani. Prema jednom dokumentu iz XII. st. papa bi se 28. lipnja poslije podne uputio iz Laterana u baziliku Sv. Petra gdje bi s klerom molio večernju. U ponoć bi započinjalo bdijenje: čitalo bi se tri psalma i devet čitanja, a papa bi držao homiliju. U zoru bi se pjevale pohvale, a zatim bi slijedila svečana papinska misa.

Druga je postaja bila na Via Appia, uz katakombe u Basilica Apostolorum (kasnije prozvana bazilika Sv. Sebastijana). Zašto baš tamo? Po svojoj su prilici u te

<https://giaophanphucuong.org>

katakombe 258. privremeno prenesene kosti Petra i Pavla, da bi se sačuvale od obećasćenja u vrijeme Valerijanova progonstva. Prijenos kostiju se zbio upravo 29. lipnja te godine, pa je tako taj dan postao dan slavlja za čitav kršćanski Rim. Drugi vjeruju da je tu bio domus Petri, pa su se vjernici tu okupljali kada im je to bilo onemogućeno na njegovu grobu. Sigurno je, međutim, da je uz te katakombe vezana vrlo živa pobožnost prema Petru i Pavlu. Godine 1915. pronađen je tamo jedan zid s grafitima koji su zazivali Petra i Pavla, npr. „Petre et Paule, petite pro Victore; Paule et Petre, in mente habete Sozomenum“. Ova se druga postaja održavala samo do V. st.

Treća je postaja bila u bazilici Sv. Pavla na Ostijskoj cesti, mjestu njegova mučeništva. Odmah nakon bogoslužja u bazilici Sv. Petra papa bi požurio u baziliku Sv. Pavla, gdje je ponovno slavio misu. Petar i Pavao su bili u jednakoj časti kao osnivači rimske Crkve, bili su poput “dva oka u jednom tijelu”, “dva ključa spasenja” (Petrova hijerarhijska i Pavlova učiteljska uloga). Njihov je blagdan bio dies bifestus. Međutim, takav način slavlja je očigledno bio za papu prenaporan, pa je od XII. st. papa tek navečer 29. lipnja odlazio u baziliku Sv. Pavla gdje bi praktički ponovio bogoslužje koje je imao u bazilici Sv. Petra: bdijenje, jutarnju i zatim svečanu misu. Tako se ovaj blagdan u papinskoj liturgiji slavio dva dana.

Ova se svetkovina već od IV. st. slavila u Italiji i Africi. U dosadašnjem (tridentskom) misalu bila je misa bdijenja, danja misa, zavjetna misa sv. Petra, te 30. lipnja misa In commemoratione S. Pauli. Novi misal također donosi misu bdijenja i danju misu. Za zavjetnu se misu uzima misa bdijenja, a dokinuta je misa In commemoratione S. Pauli. Tako je vraćena jedinstvenost ove svetkovine. Čitanja su preuzeta iz dosadašnjeg misala, samo što su dodana dva čitanja iz poslanica Galaćanima i Prve Timoteju. Evanđelja su posvema “petrovska”: u misi bdijenja donosi izjavu Petrovu da ljubi Isusa više nego ostali, a u danjoj misi ispovijesti Petrovu o Kristovu božanstvu i izjavu Kristovu o Petrovu prvenstvu.

Zaključimo na koncu: slaveći svetkovinu apostolskih prvaka, od kojih je “primila početke vjere i bogoslužja” (zborna molitva), Crkva slavi svoju životnu povezanost s Isusom Kristom, zaglavnim kamenom čitave građevine-Crkve.

Dr. Zvonko Pažin, <https://www.vjeraidjela.com>

NAŠI POKOJNI

ŽELJKO MARKOVIĆ,

PU ličko - senjska, 25. lipnja 1992.

TOMISLAV ROM,

PU sisačko - moslavačka, Glina, 26. lipnja 1991.

TOMISLAV MARINIĆ,

PU ličko - senjska, Zagreb, 28. lipnja 1993.

MATE ŠIJIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Prokljivani, 29. lipnja 1994.

PERO CRNKOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Visoka Greda, 1. srpnja 1991.

IVAN PIŠONIĆ,

PU brodsko - posavska, Nova Gradiška, 1. srpnja 1991.

JOSIP REIHL - KIR,

PU osječko - baranjska, Tenja, 1. srpnja 1991

POČIVALI U MIRU